

آن کس که منم گوی که کیست

رساله در بیان شناخت و معرفت انسان
از کتاب انسان کامل عزیزالدین نسفی
قرن هفتم هجری قمری

مهدی رضوی

انتشارات خجستان

سرشناسه: رضوی، مهدی، ۱۳۳۹-

Razavi, Mehdi

عنوان و نام پدیدآور: انکس که منموری که کیست؟
رساله در بیان شناخت و معرفت انسان برگرفته از کتاب انسان
کامل عزیزالدین نسفی، سده ۸م هجری/ بازنویس مهدی رضوی
مشخصات نشر: تهران: نشر پستگان، ۱۳۹۸

مشخصات ظاهری: ۷۱ صفحه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۰۹۹-۶-۸

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتاب حاضر برگرفته از کتاب «انسان کامل»

اثر عزیزالدین نسفی است

موضوع: نسفی، عزیزالدین بن محمد، قرن ۷ق، الانسان الكامل - اقتباس‌ها

موضوع: انسان (عرفان)

موضوع: Man Mysticism

موضوع: عرفان

Mysticism موضوع:

موضوع: آداب طریقت

Customs of the order موضوع:

شناسه افزوده: نسفی، عزیزالدین محمد، قرن ۷ق، الانسان الكامل، برگزیده

رده بندی کنگره: BP۲۸۷/۲

رده بندی دیویی: ۸۳/۲۹۷

شماره کتابشناسی ملی: ۵۸۱۷۰۴۵

آن کس که منم گوی که کیست مهدی رضوی

چاپ نخست: پاییز ۱۳۹۸
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

گرافیک: علیرضا مزده
ناظر تولید: میثم باقری
لیتوگرافی، چاپ و صحافی: تصویر گیلان

تمامی حقوق مادی و معنوی چاپ و نشر این اثر برای
نشر حجستان محفوظ است

نشانی: تهران، خیابان سعدی شمالی، حیاط شماره ۲۱
کدپستی: ۱۱۲۸-۱۶۱۳

تلفن پخش و فروش: ۰۹۱۰۰۰۰۱۹۴
پست الکترونیک: sojajetegan96@gmail.com

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۰۹۹-۶-۸

۲۴	در بیان خلقت انسان
۲۶	در بیان پرورش نطفه انسان
۳۰	در بیان شکل‌گیری اعضای آدم در ماه دوم خلقت
۳۴	در بیان ظهور روح حیوانی انسان
۳۶	پنج حس برون و پنج حس برون
۳۸	در شناخت نیروی ملی (چگونگی عمل و حرکت انسان)
۴۰	روح انسانی انسان
۴۳	نظر اهل معرفت در هند رباره شناخت روح انسانی
۴۹	روح چیست
۵۱	مسیر و درجات برتری روح انسانی از دیدگاه اهل شریعت
۵۶	اهل حکمت و ترقی روح انسانی
۵۸	ترقی روح انسانی از نظر اهل وحدت
۶۰	آدمی چند روح دارد؟
۶۵	جسم و روح و زنده‌ها چگونه پیدا شدند؟
۶۱	چند نصیحت برای رهروان

مقدمه مولف

عزیز منم پزشک، دانشمند، حکیم و عارف ایرانی است که در بستر فرهنگ و تمدن ایران حدود هشتصد سال پیش تجربه های معنوی خود را در کتاب هایش برای آیندگان و فرمانبران ایران زمین به یادگار گذاشته است. او نخست در شهر خرد آموزش های مقدماتی را فرا گرفت و سپس به پاسارگاد بزرگترین مرکز علمی و فرهنگی شرق ایران اسلام پیش از ویرانی به دست مغولان بود و به نصف محل تولداری نزدیک بود رفت و در علوم مختلف به ویژه پزشکی و حکمت و فلسفه نزد اساتید دانشگاه های بخارا آموزش دید. در این حال روحش نیز توسط راهنمایان دانا و عارفان روشن بین صیقل یافت.

عزیزنفسی پس از آن که امنیت و آرامش محیط فرهنگی شرق و شمال شرق ایران و خراسان بزرگ

در حمله مغول دستخوش تهاجم، نابودی، غارت و
ویرانی قرار گرفت؛ همچون بسیاری از دانشمندان و
بزرگانی که از این حمله وحشیانه جان به در بردند؛
به سمت نقاط دیگر ایران زمین که در غرب، جنوب و
شرق کشور قرار گرفته بودند؛ مهاجرت کرد. مسیر حرکت
او از بخارا آغاز و در نهایت پس از سال‌ها حضور در نقاط
مختلف، از جمله کرمان، شیراز و اصفهان به ابرکوه
فارس ساقی ماند.

عزیز در مسیر مهاجرت، چه در جوی خراسان
و چه در کرمان و شادان و اصفهان و آباد و ابرکوه،
همواره هم خود می‌آمرخت و هم آموزش می‌داد. او
در عین حال از سنت و روش به‌یاد، شده اندیشمندان
و مردم ایران آن زمان یعنی نوشتن به سبک نستعلیق
حمله مغول به فراموشی سپرده شد؛ پیروی هم کرد و
افزودن بر گنجینه فرهنگ بارور زبان فارسی و تمدن
ایران اسلامی را چون دیگر اندیشمندان این مرز و بوم
فریضه و رسالت خود می‌دانست. حاصل تلاش او
نوشته‌هایی روان و اثرگذار در زمینه رهروی و کمال‌یابی

انسانی است که از اندیشه ورزی و راهبری معنوی او به یادگار باقی مانده است .

در این نوشته‌ها آنچه مهم است این است که عزیزنفسی، داشتن رفتار و کردار و سیرت نیک همراه با تحصیل دانش و علم را مایه کمال یافتن روح و جسم آدمی دانسته و همواره به خوانندگان نوشته‌هایش توصیه کرد است.

نفسی زیستن، مادامه و مهربانانه همراه با تعاون و یاریگری و ادب و راستی، کرداری را پاس داشته است و این در زمانه پر انحراف و مریسته؛ بسی ارزشمند است. در عین حال نوشته‌ها و کتاب‌های او هنوز هم سرشار از طراوت و تازگی برای خواننده مصداق است و به اعتقاد این کمترین در آینده نیز این طراوت باقی خواهد ماند. زیرا انسان بودن هرگز و در هیچ جامعه‌ای کهنه نخواهد شد. نوشتار حاضر بازنویسی آزاد رساله نخست کتاب انسان کامل او است. لازم است چند نکته در خصوص این نوشته و نوشته‌های بعدی برای آگاهی خواننده محترم کتاب مطرح شود.

یکم؛

این کمترین نه خود را ادیب می‌داند و نه پژوهشگر
متون عرفانی، و یا صاحب‌نظر در شناخت
کتاب‌های خطی. من مانند تمامی هم‌نسلانم در
زمانه خود زندگی می‌کنم و می‌اندیشم و بر همین
اسس دست به این کار زدم. این نوع بازنویسی
را ضروری می‌دانم، شاید به زبانی آشناتر و
امروزی‌تر. سسل‌های ایران امروز قابلیت‌ها و
توانمندی‌های نهفته در میراث پیشینیان اندیشمند
و فرهنگ‌ساز سخته داشت میهنشان که پایه‌های
این تمدن را در روزگارهای سخت بنا گذاشته‌اند؛
درک کنند و بدانند این جاران و حاکمان نبوده‌اند
که بنای فرهنگ و تمدن ما و ایران بودن را پی
افکنده‌اند؛ بلکه مردمانی از جنس دانش و فضیلت،
ایران را در تمدن بشری صاحب سهم برده‌اند.

دوم؛

واژه‌ها و کلمات جایگزینی که انتخاب کرده‌ام نیز بر
این مبنا بوده است و به همین خاطر از سهو و خطا

و معایبی که ممکن است این انتخاب داشته باشد؛ آگاه هستم و عذرخواه. تلاشم این بوده که تا آنجا که ممکن است بکوشم با انتخاب کلماتی که امروزه رایج است، متن را امروزی تر کرده باشم.

سوم
من بکوشم بقیه رساله‌های کتاب انسان کامل عربی‌نویس و سایر کتابهای او را نیز به تدریج و براساس آنجا که برای نسل‌های امروز، ضروری می‌دانم انتخاب کرده و بازنویسی کنم. سعی من بر این است که به جای ارائه کتاب‌های حجیم و خارج از حوصله عموم، آثار بندهشمندان، صاحب فرهنگ و فضیلت ایران زمین در عرصه تاریخی شکوفایی اندیشه پس از اسلام را به صورت کتاب‌های کم حجم و موضوع بندی شده ارائه کنم.

چهارم؛

بر این اساس سپاسگزار خواهم بود که نظرات انتقادی خواننده را دریافت کرده و سپس با جمع‌بندی آنها روش کار خود را اصلاح نمایم.

پس از کتاب حاضر اگر بتوانم و روزگار اجازه دهد؛ بقیه رساله‌های کتاب انسان کامل را بازنویسی و منتشر خواهم کرد و باز هم اگر بتوانم برای سایر متون اخلاقی و معنوی این کار را ادامه خواهم داد.

پنجم؛

در خصوص زندگی و زمانه عزیزنسفی بیشتر از آنچه در این مقدمه آمده را ضروری نمی‌دانم. فکر می‌کنم خواننده اگر نیاز داشته باشد؛ خود پیگیر خواهد بود. خواهش من این است که خواننده محترم متن این اثر را علاوه بر همه عوامل تاریخی، به صورت مستقل مطالعه کند و اگر در آینه وجود خود از آنچه در این متن آمده است لذتی و بهره‌ای برایش ایجاد می‌شود؛ مقصود حاصل است و نتیجه به دست آمده و اگر نه این کمترین همین جا از خواننده محترم حلالیت می‌طلبم و بر سر می‌خواهم.

از دوستان عزیزی که مرا در این کار تشویق کردند سپاسگزاری می‌کنم. عمری است که نشست و برخاست

و گفتگو با آنها به زندگی من معنا داده است. پس به
شما خواننده محترم هم توصیه می‌کنم جمع دوستان را
با نور محبت گرم‌تر کنید تا گذراندن زندگی آسان‌تر و
خوش‌تر شود.

والسلام